



## PRESSEMEDDELELSE

Nuuk, Narsaq, Aarhus og København, d. 23. februar 2015

### Uranaftalen skader miljøet og truer befolkningens sundhed

I slutningen af januar indgik den grønlandske og den danske regering en aftale om varetagelse af sikkerheden ved udvinding og eksport af uran fra Grønland. Den har udmøntet sig i lovforslag, der snart skal behandles i Folketinget og i det grønlandske Landsting, Inatsisartut [1]. Aftalen foregiver, at hvis blot Grønland ratificerer en række internationale konventioner og underkaster sig Det Internationale Atomenergiagenturs sikkerhedsstandarder vil udvindingen, produktionen og handlen med uran foregå på en forsvarlig måde. Aftalen er alt andet end fremtidssikker, idet den er indgået på et tidspunkt, hvor 15 medlemmer af Inatsisartut er tilhængere af en folkeafstemning om genindførelse af uranforbuddet og 16 er imod.

Lovforslagene henviser bl.a. til den europæiske Euratom-traktat, men ignorerer, at Kuannersuit/Kvanefjeld-uranmineprojektet ikke lever op til miljøbestemmelserne i EU's Mineaffaldsdirektiv. Projektet er hovedårsagen til, at aftalen er indgået. Ifølge Direktivet skal mineaffald isoleres på en sådan måde, at giftige og radioaktive stoffer holdes væk fra omgivelserne i så lang tid og så sikkert som muligt [2]. Ved at indgå denne aftale accepterer både den danske og den grønlandske regering, at miljøstandarder, der er for lave til at kunne indføres i Danmark, fordi de strider mod EU-retten, kommer til at gælde i Grønland.

Aftalen er desuden indgået, før man har undersøgt ejerforholdene i det australske mineselskab, *Greenland Minerals and Energy Ltd.*, der skal stå for minedriften i Kuannersuit [3]. Dette er så meget mere bemærkelsesværdigt som de produkter, mineselskabet skal eksportere, finder såkaldt "dobbelt anvendelse", dvs. er både til civil og militært brug.

*"Den kortsigtede satsning på uranminedrift kommer formentligt til at påvirke hele den grønlandske råstofsektor", udtaler Mikkel Myrup, formand for Avataq, Grønlands Natur & Miljøforening. "Når det politiske flertal i Inatsisartut på et tidspunkt skifter, er det sandsynligt, at uranmineprojekter, der kan skade befolkningens sundhed og miljøet, bliver rullet tilbage. Det betyder, at disproportional investorbekyttelse er udelukket ikke blot for uranmineprojekter, men for hele råstofsektoren, eftersom man ikke kan forskelsbehandle de enkelte projekter".*

Konsekvensen er, at Grønland vil lide store økonomiske tab, hvis Naalakkersuisut f.eks. ratificerer Energicharter-traktaten eller aftaler med andre lande om investorbekyttelse. Derved risikerer man, at

tvister bliver afgjort gennem kendelser i voldgiftsretter udenfor landets grænser efter dyre processer bag lukkede døre ud fra et retsgrundlag, hvis udgangspunkt ikke er lovgivning i Grønland, og som ikke kan appelleres.

*"Når Grønland meget snart får sin egen grundlov, kan den indeholde regler, der er med til at sikre, at der ikke udbetales erstatning i forbindelse med generel regulering af storskalaprojekter, der lukkes ned, fordi de truer befolkningens sundhed eller miljøet", udtaler Niels Henrik Hooge fra NOAH Friends of the Earth Denmark's Urangruppe. "Nødvendigheden af grundlovsmæssige miljøbestemmelser fremgår af den omstændighed, at 140 af forfatningerne i verden indeholder bestemmelser om miljøbeskyttelse, 86 anerkender retten til et sundt miljø og 97 refererer til en regeringspligt til at forhindre miljøskader. Denne udvikling begyndte i halvfjerdserne og siden har næsten enhver ny eller revideret forfatning forholdt sig til miljøet". [4]*

#### **For nærmere oplysninger, kontakt:**

Avataq ([www.avataq.gl](http://www.avataq.gl)): Mikkel Myrup, tlf.: +299 22 84 23, e-mail: [mikkelmyrup\(at\)post.com](mailto:mikkelmyrup(at)post.com)

Foreningen URANI NAAMIK/NEJ TIL URAN i Narsaq: Mariane Paviassen, tlf.: +299 25 01 69 e-mail: [uraninaamik\(at\)outlook.dk](mailto:uraninaamik(at)outlook.dk)

Nuup Kangerluata Ikinngutai /Nuuk Fjords Venner: Piitannguaq Tittussen, tlf.: +299 52 06 57, e-mail: [polt\(at\)greenet.gl](mailto:polt(at)greenet.gl)

Det Økologiske Råd ([www.ecocouncil.dk](http://www.ecocouncil.dk)): Christian Ege, tlf.: +45 33 18 19 33, (mob.) +45 28 58 06 98, e-mail: [christian\(at\)ecocouncil.dk](mailto:christian(at)ecocouncil.dk)

NOAH Friends of the Earth Denmark (<http://noah.dk/urangruppe/>): Niels Henrik Hooge, tlf.: +45 21 83 79 94, e-mail: [nielshenrikhooge\(at\)yahoo.dk](mailto:nielshenrikhooge(at)yahoo.dk) og Palle Bendsen, tlf.: +45 30 13 76 95, e-mail: [pnb\(at\)ydun.net](mailto:pnb(at)ydun.net)

VedvarendeEnergi ([www.ve.dk](http://www.ve.dk)): Hans Pedersen, tlf.: +45 51 92 24 14, e-mail: [pedersen\(at\)ve.dk](mailto:pedersen(at)ve.dk)

#### **Noter:**

[1] Pressemeddelelse Naalakkersuisut: Aftale med den danske regering om uran, 1/2 2016:

[http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2016/02/010216\\_samarbejde](http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2016/02/010216_samarbejde)

Høring vedrørende udkast til forslag til lov for Grønland om kontrol med eksport af produkter med dobbelt anvendelse: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/59243>

Høring over forslag om lov for Grønland om kontrol med den fredelige udnyttelse af nukleart materiale: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/59244>

[2] At projektet er strid med Mineaffaldsdirektivet, skyldes den planlagte deponering af mineaffaldet i Taseq-søen, der ligger højt oppe i afvandingssystemet. Her kan de giftige og radioaktive stoffer i affaldet med sikkerhed ikke holdes afsondret fra det omgivende miljø.

Link til Det Europæiske Mineaffaldsdirektiv: [http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c370006a-063e-4dc7-9b05-52c37720740c.0002.02/DOC\\_1&format=PDF](http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c370006a-063e-4dc7-9b05-52c37720740c.0002.02/DOC_1&format=PDF)

Se interview med Gerhard Schmidt i forbindelse med mineprojektet:

[http://atomposten.blogspot.dk/2015/06/uranmineprojektet-i-kvanefjeld\\_25.html](http://atomposten.blogspot.dk/2015/06/uranmineprojektet-i-kvanefjeld_25.html)

[3] Johan Lund Olsen, Finn Sørensen, Mikkel Myrup, Niels Henrik Hooge, Palle Bendsen og Hans Pedersen, kronik i Information, 28/11 2013: Ingen kontrol med grønlandsk uran: <http://www.information.dk/480186>

[4] David Richard Boyd: The Environmental Rights Revolution, Constitutions, Human Rights, and the Environment, The University of British Columbia, Vancouver, 2010:  
<https://circle.ubc.ca/handle/2429/23334>